

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้รายงานได้ใช้การประเมินรูปแบบซีบีโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยมีรายละเอียดโดยสรุปผลการประเมินและนำเสนอตามลำดับขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
2. วิธีดำเนินการประเมินโครงการ
3. สรุปผลการประเมินโครงการ
4. อภิปรายผลการประเมินโครงการ
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้รูปแบบซีบีโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169 - 179) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ประเมินบริบท (Context) 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ประเมินกระบวนการ (Process) และ 4) ประเมินผลผลิต (Product) ของโครงการ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน และด้านความสำเร็จของโครงการ

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

โครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดำเนินการโดยมีโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนเป็นโครงการสนับสนุน จำนวน 8 โครงการ จำแนกเป็นโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 โครงการ โครงการที่พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อ

ส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม จำนวน 1 โครงการ และโครงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 โครงการ โดยแต่ละโครงการมีกิจกรรมที่สนับสนุนสอดคล้องกับการส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมให้มีผลอย่างเป็นรูปธรรมในโรงเรียน

1. ขอบเขตการประเมิน

1.1 การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้รูปแบบชิปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169-179) ซึ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1.1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

1.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การให้ความสนับสนุนของเครือข่าย ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และงบประมาณ

1.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ

1.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม และด้านผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครู และนักเรียนได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.2 การประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.2.1 ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียง

1.2.2 ด้านความสำเร็จของโครงการ

2. ระยะเวลาของการประเมิน

2.1 **ขั้นที่ 1** ประเมินบริบท (Context Evaluation) โดยใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินโครงการของปีการศึกษา 2557 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และประเมินบริบทของการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 – เดือนธันวาคม 2558 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวางแผนการดำเนินโครงการ

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

2.2 ขั้นที่ 2 ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนมกราคม 2559 – เดือนเมษายน 2559
 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าและดำเนินการจัดหาปัจจัยการดำเนินโครงการให้เพียงพอและเหมาะสมกับ
 การดำเนินโครงการ

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

2.3 ขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) แบ่งการประเมิน
 ออกเป็น 2 ระยะดังนี้

2.3.1 ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลการผลการดำเนินโครงการเพื่อวิเคราะห์หาข้อดี ข้อด้อย
 ในการดำเนินโครงการ และหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ได้วิธีการปฏิบัติที่ดี

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนกันยายน 2559 – เดือนตุลาคม 2559

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

2.3.2 ระยะที่ 2 นำวิธีการพัฒนาที่ได้จากการดำเนินโครงการระยะที่ 1
 มาขับเคลื่อนโครงการในระยะที่ 2

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2559 - เดือนกุมภาพันธ์ 2560

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

2.4 ขั้นที่ 4 ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินผลที่ได้จากการดำเนิน
 โครงการ

ระยะเวลาประเมิน เดือนมีนาคม 2560

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ผู้แทนบุคคลในชุมชน

2.5 ขั้นที่ 5 ประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อ
 ส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และ
 ความพอเพียง และด้านความสำเร็จของโครงการ

ระยะเวลาประเมิน เดือนมีนาคม 2560 – เดือนเมษายน 2560

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ผู้แทนบุคคลในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้แทนสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

2.6 ขั้นที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะ ผลการปรับปรุงพัฒนา
 เพื่อรวบรวมเป็นวิธีปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤษภาคม 2560 – เดือนตุลาคม 2560

สรุปผลการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ 1

ผลการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของ
 โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ในด้านบริบท ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
 และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้
 คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่า
 เกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ
 สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ กิจกรรมของโครงการ
 ช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ดีขึ้น สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเหมาะสม
 และเอื้อต่อการดำเนินโครงการ และ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา

ในด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์
 การประเมิน และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้
 ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
 มากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียน “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
 มากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพร้อมและพอเพียงอยู่ใน
 ระดับมาก ขึ้นไปทุกข้อ สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้
 โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาสถานศึกษาที่พร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ โรงเรียนมี
 อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมเพียงพอกับการดำเนินโครงการ และโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับท้องถิ่น
 และชุมชน

ในด้านกระบวนการ ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติการอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกข้อ สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การแจ้งคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง และการขยายแนวคิดของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังโรงเรียนอื่น ๆ หรือชุมชนโดยรอบ

ในด้านผลผลิตของโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครูและนักเรียนได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และด้านคุณภาพผู้เรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ 2

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ผลการประเมินภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน

ชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การมีจิตอาสาและถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การบันทึกการใช้จ่ายและออมทรัพย์กับโรงเรียนธนาคาร และการรักโรงเรียนและสามัคคีในหมู่คณะ

ด้านความสำเร็จของโครงการ ผลการประเมินภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้แทนบุคคลในชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม น่าเรียน ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทายกันอย่างมีสัมมาคารวะตามวัฒนธรรมไทย และ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานคุณธรรมของโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

รายงานผลการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในครั้งนี้ได้ดำเนินการอย่างมีระบบขั้นตอนตั้งแต่การวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการประเมินโครงการ มีการประเมินก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังการดำเนินการ รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หลังดำเนินการจนเสร็จสิ้นกระบวนการ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจได้นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

อภิปรายผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ 1

1. ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ

ด้านบริบท ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ กิจกรรมของโครงการ

ช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ดีขึ้น สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเหมาะสม และเอื้อต่อการดำเนินโครงการ และ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จึงได้ดำเนินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และเล็งเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี เพื่อไปใช้รับใช้สังคม ผู้บริหารจึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง เพื่อที่จะส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่ได้เปรียบในเรื่องของสถานที่ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของวัดเขาบางทรายพระอารามหลวง ตำบลบางทราย อำเภอมือเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ภูมิประเทศแวดล้อมไปด้วย ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัตถุ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นโรงเรียนแห่งเดียวในจังหวัดชลบุรี ที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติเอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งผลให้การประเมินผลโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านบริบท อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ดังที่ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ก, หน้า 23) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนคุณธรรม จริยธรรม เป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืนและนำไปขยายเครือข่ายได้ และ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม และ มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาดิตตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่างปี 2555 - 2558 มีปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์ 2) โรงเรียนมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมทำให้การดำเนินงานมีทิศทางการทำงานและเป้าหมายที่ชัดเจน 3) การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายใน ได้แก่ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงาน มีความทุ่มเท รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 4) บุคลากรของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องมีการน้อมนำพระราชปณิธานการสร้างคนดีให้บ้านเมืองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาเป็นหลักกำลังใจในการดำเนินงาน 5) มีการพัฒนานักเรียนแกนนำรุ่นใหม่ที่ให้มีการเรียนรู้เพื่อสืบทอดการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจากนักเรียนแกนนำรุ่นพี่ก่อนที่จบการศึกษา ออกไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ชนิสรรา ศิลานุกิจ (2550, หน้า 3) กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี เน้นการฝึกฝนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับความรู้และ

ทักษะต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นฝึกฝนความมีเหตุผลทางคุณธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างการฝึกฝนความมีเหตุผลด้านคุณธรรมจริยธรรม และโรงเรียนชุมชนบ้านโต้นศรีพิมลวิทยา (2554, หน้า 4) กล่าวว่าโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมเป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง และ รัชกร แสนสุด (2556, หน้า 16 - 20) กล่าวว่า การส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนนั้น จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่แต่งตั้งกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมประจำโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงาน ควบคุม ดูแล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเน้นการปฏิบัติจริงทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับ รจนา สุรินทร์ (2558, หน้า 64) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 4 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทเป็นอย่างมากในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และสอดคล้องกับ กาญจนา อิมจิน (2555, หน้า 70) ได้รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบัววิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบัววิทยาคม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านบริบทผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีความสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินการ และระยะเวลาการดำเนินการมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติจริงได้ ความสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ การประเมิน และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียน “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพร้อมและพอเพียงอยู่ในระดับ มาก ขึ้นไปทุกข้อ สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีเครือข่ายร่วมพัฒนาสถานศึกษาที่พร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ความร่วมมืออย่างดีในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งจะเสียสละเวลาในการอุทิศตนเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและโรงเรียน โรงเรียนมีอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุดโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อุทยานการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ห้องงานสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น อย่างเพียงพอ และมีสิ่งแวดล้อมเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ ซึ่งบริเวณโดยรอบโรงเรียนอยู่ใกล้กับเทศบาลตำบลบางทราย เทศบาลเมืองชลบุรี และเทศบาลตำบลหนองไม้แดง นิคมอุตสาหกรรมอมตะ ค่ายทหาร และวัดเขาบางทรายพระอารามหลวง จึงทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับท้องถิ่นและชุมชน ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ชมรม องค์กรเอกชนต่าง ๆ และผู้มีจิตศรัทธามาร่วมบริจาคทรัพย์สินของ อุปกรณ์การเรียนการสอน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้จึงบ่งบอกได้ว่าโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพร้อมด้านปัจจัยในการดำเนินโครงการ ดังที่ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ก, หน้า 23 - 24) ได้กล่าวว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูสนใจ และตัดสินใจจะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมจะต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ 1) ความสมัครใจและเต็มใจ จะพัฒนาเป็นโรงเรียนคุณธรรมทุกคนควรตระหนักและมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณธรรมซึ่งจะช่วยให้ทุกคนในโรงเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยอาศัยความคิดริเริ่มของคณะครูและการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นหลักสำคัญ 2) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันทำการปฏิบัติด้วยตนเองโดยร่วมกันคิด (วางแผน) ร่วมกันทำและร่วมกันประเมินผลเพื่อปรับปรุงตนเองและโรงเรียนของเราเองให้มีพฤติกรรมที่ประสงค์เพิ่มขึ้นและร่วมกันลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป 3) มีการติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจกำหนดแผนการปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรมไว้อย่างน้อยคราวละ 1 ปี 4) โครงการคุณธรรม เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่จะดำเนินการเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ และมูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาติดตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่าง ปี 2555 - 2558 มีปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์ 2) โรงเรียนมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมทำให้การดำเนินงานมีทิศทางการทำงานและเป้าหมายที่ชัดเจน 3) การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายใน ได้แก่ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงาน มีความทุ่มเท รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 4) บุคลากรของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องมีการน้อมนำพระราชปณิธานการสร้างคนดีให้บ้านเมืองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาเป็นหลัก

กำลังใจในการดำเนินงาน 5) มีการพัฒนานักเรียนแกนนำรุ่นใหม่ให้มีการเรียนรู้เพื่อสืบทอดการดำเนินงานโครงการ คุณธรรมจากนักเรียนแกนนำรุ่นพี่ก่อนที่จบการศึกษาออกไปอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 3) กล่าวถึงโรงเรียนคุณธรรมว่าจะต้องมีอุดมการณ์คุณธรรมในการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความพอเพียง ความกตัญญู และความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนเพิ่มขึ้น พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านความมีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และบูรณาการไว้ในชั้นเรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับ กาญจนา อิมจิน (2555, หน้า 70) ได้รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายด้าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีความพร้อมหรือความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเป็นผู้มีความสนใจ มีความรู้ความสามารถ คณะกรรมการโครงการ ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน (บ้าน วัด โรงเรียน) และการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับ กิจพัฒน์ ยศชาติ (2556, หน้า 75 – 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนปากช่อง วิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความสะอาด และ สุจิตรา รอดศิริ (2556, หน้า 78 -79) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้าน ครูมีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านมีน้ำใจ ด้านมีวินัย ด้านประหยัด ด้านซื่อสัตย์ ด้านสามัคคี ด้านสะอาด ด้านขยัน และด้านสุขภาพตามลำดับ สอดคล้องกับศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มุลินธิยวสุธิตคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาติดตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในปี พ.ศ.2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่าโรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่างปี 2555 - 2558 มีปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์ 2) โรงเรียนมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมทำให้การดำเนินงานมีทิศทางการทำงานและเป้าหมายที่ชัดเจน 3) การได้รับความ

ร่วมมือจากบุคลากรภายใน ได้แก่ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงาน มีความทุ่มเท รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 4) บุคลากรของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องมีการน้อมนำพระราชปณิธานการสร้างคนดีให้บ้านเมืองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นหลักกำลังใจในการดำเนินงาน 5) มีการพัฒนานักเรียนแกนนำรุ่นใหม่ให้มีการเรียนรู้เพื่อสืบทอดการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจากนักเรียนแกนนำรุ่นพี่ก่อนที่จบการศึกษา ออกไปอย่างต่อเนื่อง

3. การอภิปรายผลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ การประเมิน และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ การประเมิน ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่า เกณฑ์การประเมิน และผู้แทนบุคคลในชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์ การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติการอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกข้อ สูงกว่า เกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้ใช้การบริหารเชิงระบบตามวงจร PDCA ของเอ็ดเวิร์ด เดมมิง เป็นหัวใจหลักในการดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน มีการแจ้งคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน มีการประชุมวางแผนการดำเนินโครงการ แล้วจึงดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ เมื่อดำเนินการไปแล้ว จึงมีการ ประชุมเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลการดำเนินงานที่ดำเนินการไปแล้วว่ามีข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่อง อย่างไร แล้วจึงนำรายละเอียดเหล่านั้นไปวางแผนปรับปรุงแก้ไข ในการดำเนินงานตามโครงการใน ครั้งต่อไป อีกทั้งมีการสรุปงาน/โครงการ/กิจกรรมทุกกิจกรรมที่ดำเนินการไปแล้วเป็นรูปเล่ม อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานโครงการสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังได้รับความร่วมมือจาก คณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการเป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะคณะครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความเสียสละอุทิศตน อุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีการขยายแนวคิดของการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมไปยังโรงเรียนอื่น ๆ หรือชุมชนโดยรอบ โดยมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ ส่วนงานย่อยไปส่วนงานที่ใหญ่ขึ้น เช่น การอบรมปฐมนิเทศครูและนักเรียน การบริหารจัดการ โครงการงาน การบริหารจัดการในภาพรวมของโรงเรียน การนิเทศติดตาม และการรายงานความก้าวหน้า เพื่อให้การบริหารจัดการครอบคลุมและเป็นขับเคลื่อนไปในแนวทางเดียวกัน ดังที่ วีรพงษ์ เฉลิมจิระ รัตน์ (2547, หน้า 56) กล่าวว่า วงล้อเดมมิง หรือวงล้อ PDCA คือวิธีการที่เป็นขั้นตอนในการทำงาน ให้งานเสร็จอย่างถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan)

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และการปฏิบัติการแก้ไข ปัญหาที่ทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ (Act) ดังนั้นการหมุนวงล้อเดมมิ่ง (PDCA) อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และ สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่ต้องการให้การ ขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการ ปฏิบัติ จนถึงกำหนดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ สอดคล้องกับ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559ก, หน้า 18 – 19) ที่กล่าวว่า ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมต้องมี

- 1) กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน ได้แก่ ครู นักเรียนและบุคลากรทราบแผนการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน มีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทาย ได้ตอบ อย่างมีสัมมาคารวะ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาดร่มรื่น น่าเรียน 2) มีกลไกคณะทำงาน และใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร แบ่งงานรับผิดชอบพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และมีโครงการ คุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่แต่ละคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ และมีการติดตามประเมินผลโครงการ
- 3) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีวินัยในการปฏิบัติตาม หน้าที่รับผิดชอบ ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรม เป้าหมายของโรงเรียน 4) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามที่กำหนด 5) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้แก่ บรรรยากาศในโรงเรียนทุกภาคส่วนร่วมมือกันปฏิบัติงาน ครูนักเรียน ผู้บริหาร ร่วมกันปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมเป้าหมาย ของโรงเรียน สอดคล้องกับ วรินทร์า ปันงาม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ : การศึกษาการปฏิบัติดีแบบข้ามกรณีในจังหวัดอ่างทอง พบว่า การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน คือ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ธรรมะ การปฏิบัติกิจทางศาสนา การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมคุณธรรม การใช้ธรรมะในการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตจริง การฝึกสมาธิ โดยใช้หลักการเสริมแรงในการพัฒนาคุณธรรม และรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมีจุดเน้นของกิจกรรมและวิธีการแตกต่างกัน มีทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การสร้างบรรยากาศที่ “สะอาด สงบ” เน้นการสร้าง บรรยากาศทางกายภาพที่สะอาด เพื่อนำไปสู่ความสงบทางจิต ด้วยการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ นักเรียนมีศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต รูปแบบที่ 2 การพัฒนาแบบมุ่งเน้นพฤติกรรมทางสังคม” โดยมี “ครู” เป็นแกนหลัก เน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะพฤติกรรมทางสังคมที่ดี โดยใช้แนวคิด

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และรูปแบบที่ 3 การพัฒนาจิตโดยใช้การปฏิบัติตามกิจของ พุทธศาสนาเป็นหลัก เน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาจิตด้วยการฝึกปฏิบัติตามกิจของ พระพุทธศาสนาเป็นหลัก และสอดคล้องกับ กาญจนา อิมจิน (2555, หน้า 70) ได้รายงานผลการ ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางป่อวิทยาเขต จังหวัดสมุทรปราการ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงาน ผลการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินโครงการ ความร่วมมือของคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องตามโครงการ และมีการประชุมวางแผนการดำเนิน โครงการ และสอดคล้องกับ ศุภนิยน์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาดิตตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่างปี 2555 - 2558 มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ได้แก่ นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นไปตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โรงเรียนมี ภาศิเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น โดยมีลักษณะของการมีส่วนร่วมหลากหลาย อาทิ การมอบทุนการศึกษา การบริจาคเงินเพื่อจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ของโรงเรียน การบริจาคเงินเพื่อ ก่อสร้างและซ่อมแซมอาคาร ปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน สนับสนุนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็น แกนนำจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ช่วยงานพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนช่วยเสริมแรงใน การจัดอาหารกลางวัน เป็นต้น ภาศิเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนพบว่าส่วนใหญ่จะมาจาก ชุมชน ภาคราชการ/รัฐวิสาหกิจ ผู้ปกครองและครอบครัว ภาคเอกชน องค์กรมูลนิธิ ชมรม และ สมาคมต่าง ๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนการจัด กิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เช่น การบริจาคเงิน อนุเคราะห์ให้ใช้อาคารสถานที่ และจัดหาบุคลากร

4. การอภิปรายผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต

ด้านผลผลิต ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครูและนักเรียนได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์ การประเมิน และด้านคุณภาพผู้เรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สูงกว่า เกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม ครูผู้สอนสามารถนำแนว ปฏิบัติที่ดีไปพัฒนาต่อยอดเพื่อเผยแพร่ขยายผลต่อไป และโรงเรียนได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ ในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม จากการดำเนินงานที่เป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียน ชลบุรี “สุขบท” ได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติในด้านคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนขอครู เป็นต้นแบบในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และการบริหารจัดการสถานศึกษาได้รับรางวัลเป็น

แบบอย่างด้านการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำให้ทั้งครู นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึงความเหมาะสมในด้านผลผลิตในโครงการครูเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม โรงเรียนสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีไปพัฒนาต่อยอดเพื่อเผยแพร่ขยายผลต่อไป และโรงเรียนได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม สอดคล้องกับ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาดิตตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่าโรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่างปี 2555 - 2558 มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ดังนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 1) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ร่มรื่น เหมาะสมเป็นสถานที่เรียนมากขึ้น บริเวณโรงเรียนมี ความสะอาด อาคารเรียนและสถานที่ต่าง ๆ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ในด้านบรรยากาศ พบว่าผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีบรรยากาศของการร่วมมือกันและมีการเรียนรู้ร่วมกัน 2) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นไปตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้เป็นส่วนใหญ่ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเองและส่วนรวมมากขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น 3) นักเรียนพัฒนาตนเองในทิศทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น เช่น มีสมาธิในการเรียน กล้าแสดงออก กระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน 4) โรงเรียนส่วนใหญ่มีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น 5) โรงเรียนเกิดนวัตกรรม/องค์ความรู้ของการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งได้จากการดำเนินงานโครงการคุณธรรมของโรงเรียน 6) โรงเรียนได้รับการยอมรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน ใกล้เคียง ชื่อเสียงของโรงเรียนในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น ทำให้โรงเรียนใกล้เคียง มาศึกษาดูงานด้านคุณธรรมจริยธรรม และสอดคล้องกับ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ก, หน้า 18) ได้กล่าวถึงภาพรวมของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจะต้องมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้แก่ การมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ เผยแพร่ได้ และ/หรือมีแผนการเรียนรู้การสร้างเสริม คุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ โรงเรียนมีความพร้อมในการเป็นแหล่งศึกษา ดูงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ กาญจนา อิมจิน (2555, หน้า 70) ได้รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางป่อวิทยาาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ด้านผลผลิต ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผลการดำเนินโครงการทำให้นักเรียนมีความรู้และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย การยิ้ม ไหว้ ทักทายการมีจิตสาธารณะและรู้จักใช้เวลาว่าง

ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมมีผลต่อการพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมช่วยฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัย

อภิปรายผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ 2

ผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในระดับมาก โดยสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. การอภิปรายผลด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

ภาพรวมมีผลความพึงพอใจต่อคุณธรรมอัตลักษณ์ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียงของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ โครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” เป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะทำให้คณะผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน เกิดคุณธรรมขึ้นภายในตัวของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่กำหนด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหารและครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนและโรงเรียน ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ มีสัจจะและมีความสามัคคีในหมู่คณะ มีการปฏิบัติหน้าที่ราชการเร็วขึ้น ความเห็นแก่ตัวลดลง เห็นใจซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา ไม่พูดโกหกหลอกลวง รักษาคำพูด ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ถือเอาสิ่งของอื่นมาเป็นของตน อัตราของหายได้คืนเพิ่มขึ้น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บุหรี่ การพนัน การติดเกมลดลง มีความสามัคคีในหมู่คณะมากขึ้น การทะเลาะวิวาทลดลง ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารและครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจสอนและสอนเข้าใจมากขึ้น เป็นที่ปรึกษามากขึ้น ตรงต่อเวลามาโรงเรียนทันเวลาที่กำหนด ลงคุมแถวพิธีหน้าเสาธงตอนเช้าปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายถูกต้อง ถูกระเบียบ มีความประพฤติดีและเป็นแบบอย่างที่ดี นักเรียนมีวินัยในตนเองปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน การแต่งกายผิดระเบียบลดลง มาเรียนสม่ำเสมอ การหนีเรียนลดลง รักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณอาคารเรียน ทั้งขยะเป็นที่เป็นที่ทาง เก็บขยะทิ้งลงถังขยะ และให้ความร่วมมือในการดูแลเขตพื้นที่พัฒนาที่ได้รับมอบหมาย ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนและส่วนรวม มีกิจกรรมอาสาทริบรู้อยู่ เชื้อฟังคำแนะนำของครู เคารพและเชื่อฟังผู้สูงอายุ ด้านความพอเพียง ผู้บริหารและครูดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประหยัดและรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนและส่วนรวม ใช้น้ำ ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็นปิดเมื่อเลิกใช้งาน มีจิตอาสาและถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ นักเรียนดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีจิตอาสามากขึ้นถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ช่วยกันปิดไฟในห้องเรียน ออมทรัพย์กับธนาคารโรงเรียน ใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เอื้อเฟื้อมีน้ำใจต่อครู ซึ่งเครื่องมือในการ

ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้บรรลุถึงคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้กับผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน ได้แก่ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูเพื่อขยายผลโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมในภูมิภาค โครงการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยโครงการเฉลิมพระเกียรติ 1 ห้องเรียน 1 โครงการงานคุณธรรม โครงการธนาคารโรงเรียน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมน้อมนำความดี ดังที่ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาติดตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่างปี 2555 - 2558 มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ด้านการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 1) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ร่มรื่น เหมาะสมเป็นสถานที่เรียนมากขึ้น บริเวณโรงเรียนมี ความสะอาด อาคารเรียนและสถานที่ต่าง ๆ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ในด้านบรรยากาศ พบว่าผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีบรรยากาศของการร่วมมือกันและมีการเรียนรู้ร่วมกัน 2) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นไปตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้เป็นส่วนใหญ่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองและส่วนรวมมากขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น อาทิ การเดินแถว การแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบของโรงเรียน ได้ดีขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมด้านจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น อาทิ การแสดงความมีน้ำใจ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และการเสียสละเวลาว่างช่วยงานครูและผู้ปกครอง เป็นต้น 3) นักเรียนพัฒนาตนเองในทิศทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น เช่น มีสมาธิในการเรียน กล้าแสดงออก กระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน 4) โรงเรียนส่วนใหญ่มีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น โดยมีลักษณะของการมีส่วนร่วมหลากหลาย อาทิ การมอบทุนการศึกษา การบริจาคเงินเพื่อจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ของโรงเรียน การบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างและซ่อมแซมอาคาร ปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน สนับสนุนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็นแกนนำจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ช่วยงานพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ช่วยเสริมแรงในการจัดอาหารกลางวัน เป็นต้น ภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนพบว่าส่วนใหญ่จะมาจากชุมชน ภาครัฐราชการ/รัฐวิสาหกิจ ผู้ปกครองและครอบครัว ภาคเอกชน องค์กรมูลนิธิ ชมรม และสมาคมต่าง ๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เช่น การบริจาคเงิน อนุเคราะห์ให้ใช้อาคารสถานที่ และจัดหาบุคลากร 5) โรงเรียนเกิดนวัตกรรม/องค์ความรู้ของการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งได้จากการดำเนินงานโครงการคุณธรรมของโรงเรียน พบว่า เริ่มมีการพัฒนารูปแบบโมเดลหรือยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการคุณธรรม การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยบูรณาการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปสู่รายวิชา บางรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน องค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้และการถอดบทเรียนจากปราชญ์ชาวบ้านและวัฒนธรรมของชุมชน และนวัตกรรมการ

จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้การดำเนิน โครงการคุณธรรมเป็นฐาน เป็นต้น 6) โรงเรียนได้รับการยอมรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาคุณงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนใกล้เคียง ชื่อเสียงของโรงเรียนในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น ทำให้โรงเรียนใกล้เคียงมาศึกษาคุณงานด้านคุณธรรมจริยธรรม และสอดคล้องกับ พระมหาอุทิศ ภูวิโส (2555 , หน้า 71 - 74) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปนัดดา มักสัมพันธ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไผ่ดำพิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก ใช้รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านกุดผึ้งแดง พบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการประเมินผลผลิตของโครงการ เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สวาสดิ์ อินธิศร (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวงษ์วิทยาคม พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวงษ์วิทยาคม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การอภิปรายผลด้านผลสำเร็จของโครงการ

ภาพรวมมีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ คือ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม น่าเรียน ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทายกันอย่างมีสัมมาคารวะตามวัฒนธรรมไทย และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานคุณธรรมของโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงานมหกรรมความดี เปิดบ้านคุณธรรมของโครงการ พัฒนาการเรียนการสอนด้วยโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ 1 ห้องเรียน 1 โครงการคุณธรรม โครงการรักษาสัตว์ รักษาสังคม โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรมที่ชัดเจน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามความต้องการ นักเรียนปลอดจากยาเสพติดและอบายมุข จึงทำให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน นักเรียนได้รับการปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรม ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันในระดับต่าง ๆ

โรงเรียนได้ดำเนินโครงการ “วันสุขบทที่รัก” เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่มีผลการเรียนดีและสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ซึ่งรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติที่โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้รับ เช่น ผู้อำนวยการได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับชาติ รางวัลเหรียญทอง ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการบริหารจัดการ ประจำปี การศึกษา 2559 การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม ภาคกลางและภาคตะวันออกของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ปี 2559 ได้รับการประเมินรับรองเป็นโรงเรียนวิถีพุทธจากคณะกรรมการนิเทศโรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (7 กรกฎาคม 2559) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การประกวดบรรยายธรรม ระดับประเทศเข้ารับพระราชทานโล่เกียรติยศ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และรางวัลอื่น ๆ ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด ภาคและระดับชาติ นอกจากนี้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา ดังที่ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558ข, หน้า 18 - 21) ได้รายงานข้อมูลการนิเทศอาสาดิตตามการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 130 แห่ง พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการในระหว่าง ปี 2555 - 2558 มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ด้านผลพลอยได้จากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ดังนี้ 1) โรงเรียนคุณธรรมมีผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับสูงขึ้น ทั้งในระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เมื่อพิจารณารายสาระการเรียนรู้ พบว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 รายวิชาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามี 4 รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และการงานอาชีพ ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2) โรงเรียนคุณธรรมมีนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพิ่มขึ้น พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา (ป.6) เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ 78 นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงถึงร้อยละ 90 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของรัฐได้เพิ่มขึ้น 3) อัตราการลาออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมลดลง ในทางตรงกันข้ามพบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนมาเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนคุณธรรมมากขึ้น กรณีที่มีจำนวนนักเรียนลาออกกลางคันบ้าง พบว่าเกิดจากการย้ายภูมิลำเนาเพื่อ ติดตามผู้ปกครอง และต้องไปประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น 4) โรงเรียนและนักเรียนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากการประกวดแข่งขันต่าง ๆ การแข่งขันทางวิชาการ การแข่งขันกีฬา การประกวดสิ่งประดิษฐ์ สิ่งของหรืองานสร้างสรรค์ทางศิลปะ การแข่งขันร้องเพลง และเล่น

ดนตรี ฯลฯ เป็นต้น พบว่า รางวัลที่ได้รับมีส่วนหนึ่งมาจากผลงานที่ได้รับการยกย่องหรือเชิดชู ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ทั้งนี้ ผลงานความสำเร็จของโรงเรียนในการแข่งขันจะมีทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับชาติ 5) ชุมชนมีความตื่นตัวในระดับสูงมาก ในการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พบว่า ชุมชนจะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดเครือข่ายชุมชนจิตอาสากับโรงเรียน สนับสนุนโครงการคุณธรรมของโรงเรียนมากขึ้น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นฐานจัดการเรียนรู้ และ สนับสนุนในด้านงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ และร่วมเป็นวิทยากรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น สอดคล้องกับ กาญจนา อิ่มจีน (2555, หน้า 70) ได้รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ผลการดำเนินโครงการทำให้นักเรียนมีความรู้และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย การยิ้ม ไหว้ ทักทายการมีจิตสาธารณะและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากขึ้น โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมมีผลต่อการพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมช่วยฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ ปณิตดา มักสัมพันธ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไผ่คำพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านกุดฝิ่งแดง พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ตามความคิดเห็นของ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ อุไรวรรณ จันทร์สว่าง (2559, บทคัดย่อ) การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านย่านตาขาว ปีการศึกษา 2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า ด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านย่านตาขาว ปีการศึกษา 2559 พบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจต่อการประเมินผลผลิตของโครงการ เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้จึงส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความพึงพอใจในภาพความสำเร็จของโครงการและยังส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเป็นแบบอย่างหลายรายการทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมควรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับการบริหารจัดการปกติของโรงเรียน ไม่เพิ่มภาระงานให้ครู บรรจุนโยบายในแผนงานของโรงเรียน กำหนดหน้าที่และตารางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยยึดหลักการบริหารให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนกิจกรรม โดยในการลงมือปฏิบัติทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจ ทุ่มเท และติดตามอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันมุ่งให้เกิดคุณธรรมเป้าหมาย มีใจมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม แต่ควรใช้นวัตกรรมเป็นเพียงเครื่องมือในการนำไปสู่คุณธรรมเป้าหมาย
2. ผู้บริหารต้องเสริมสร้างกำลังใจ เป็นต้นแบบที่ดี มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
3. ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม เพื่อความยั่งยืน
4. ควรมีการจัดกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณธรรมทั้งระดับนักเรียน และโดยภาพรวม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยเพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการอื่น ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เพื่อเพิ่มทางเลือกที่เข้ากับสภาพบริบทที่แตกต่างกันไป
2. วิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับการส่งเสริมคุณธรรมภายในโรงเรียน
3. วิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมเทคนิควิธีการที่ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นได้
4. วิจัยเพื่อศึกษาการใช้นวัตกรรมหรือรูปแบบการดำเนินการวิธีอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม